

Tisková zpráva k premiéře

Ivan Alexandrovič Gončarov

Oblomov

„Dobře - tak neležíte, a místo toho ustavičně poletujete sem a tam jako mouchy, jenže jaký to má smysl?“

Dramatizace Hana Burešová, Štěpán Otčenášek (s použitím překladu Libora Dvořáka) **Režie** Hana Burešová **Dramaturgie** Štěpán Otčenášek **Scéna** Martin Černý **Kostýmy** Kateřina Štefková **Hudba** Jan Vondráček **Světelný design** Filip Wiesner

Hrají Michal Isteník, Tomáš Turek, Jan Meduna, Jan Vondráček, Veronika Lazorčáková, Eva Hacurová
Česká premiéra 16. března 2016

Nejbližší reprízy 19. a 23. března, 4. a 19. dubna, 3., 11. a 24. května

Citlivý a až dětsky upřímný Oblomov odmítá přijmout pravidla uspěchaného světa, založeného na sobectví a přetvářce, a nechce s ním ani zápasit. Svou vědomou nečinností klade horečné lidské aktivitě znepokojivé otázky po jejím smyslu. Titulní postava Gončarovova románu dala jméno vlastnosti nebo stavu člověka neschopného činu, utíkajícího se do snu. Pojem „oblomovština“ je dnes známý na celém světě a Oblomov se stal hrdinou z galerie nejslavnějších literárních postav, jakými jsou Hamlet, Don Quijote, Don Juan či Švejk.

Oblomovovo stažení se do ulity snění má původ nejen v jeho povaze – v jeho mírnosti, něžnosti, snivosti a bytostné lenosti, ale i ve výchově. Oblomov je zároveň archetypem, je to obraz našeho neustálého toužení po ztraceném ráji dětství. Ačkoli vypadá navenek poklidně, protože je prost veškeré ctižádosti (a také lživosti a vůbec temných pudů) a nehledali bychom tudíž právě v něm žádný dramatický svár, je právě jeho postava obrazem věčného sváru v člověku – naší touze po klidu, bezpečí a harmonii se do cesty vždy kladou překážky, které staví vnější svět i naše vlastní nitro. Oblomov je z jedné strany deptán požadavky, které na něj klade svět a společnost, z druhé vlastními pochybnostmi o sobě a konečně i o svém způsobu života: jak žít a proč vůbec žít?! Nejpalčivější otázka, zobecňující oblomovský problém, která si nezadá s hamletovskou. (...) Ačkoli Oblomov nic nevytváří, o nic nepečuje a o nic se takřka programově nestará, přesto nepůsobí jako příživník a trubec; vychován v lásce a něže je také „holubičím způsobem“ jemný a něžný, citlivý a upřímný jak dítě a je za to milován. (...) Svět, jak je prezentován petrohradskou vyšší společností, je mu odporný

svým sobectvím, přetvářkou, ješitnou ctižádostivostí, honbou za postavením, majetkem i zážitky. V tomto smyslu jím „hamletovsky“ trpí, ale rezignuje bez boje, stahuje se à priori do své bezpečné ulity vzdáleného pozorovatele, ba dokonce ani toho ne, protože po řadu let ani nečte, vytěšňuje svět, jaký ve skutečnosti je, aby žil co možno v nenarušovaném pocitu bezpečí, míru a pohody, jako tomu bylo v dětství. (...) Z hlediska dnešního způsobu života, který se tak odchýlil vnějšími i vnitřními aspekty od života 19. století, jsou otázky vyvolané románem stále do značné míry i našimi otázkami. Štolc, který v románu představuje mohutnou kladnou energii (mnohdy až papírově kladnou), bez níž by se svět uzavřel, strnul, odumřel, je z dnešního hlediska zároveň představitel konce – jeho eruptivní síla v sobě nese i budoucí zmar jeho tvůrčího snažení, jako hvězda, která září tak silně, až jednoho dne vše vyzáří, spálí se, zanikne. Pokrok, jehož je Štolc hybatelem, a který je nezbytný pro přežití čím dál rozpínavějšího lidstva, se již neděje po krocích, ale ve skocích, resp. v čím dál větším letu, zanechávaje jedince daleko za technologiemi, jimž většina přestala rozumět a člověk se tak odcizil světu i sám sobě a ptá se znovu a naléhavěji, jak žít, proč vůbec a k čemu se upínat. (z poznámek režisérky Hany Burešové)

Titulní roli Ilji Iljiče Oblomova hraje [Michal Isteník](#) z Městského divadla Brno, který v Divadle v Dlouhé několikrát hostoval se svým domovským divadlem, naposledy jako Čičikov v Mrtvých duších v režii Hany Burešové (za tento herecký výkon získal Cenu Thálie).

Přiznávám, že jsem Oblomova nečetl. Až teď. A byl jsem uchvácen - stejně jako předtím u Gogola - tím, jak moderně je to napsané. I když jsou v textu samozřejmě archaismy a některé vztahové věci dnes už těžko chápeme, protože doba je mnohem otevřenější. Hrozně mě překvapilo, že to zdaleka není tak jednoznačné, jak jsem si myslel, s Oblomovovou leností a nepoužitelností. A když mi pak Hana Burešová poslala první a druhou a třetí verzi scénáře, pochopil jsem, že právě to tam chce objevit. Že nechce dělat maturitní otázku „hra o líném člověku“, ale že hledá komplikovanost jeho povahy a důvody, proč se nakonec všechno tak pokazí. Není to jednotvárné, ani černobílé, ani jednoduché. (...) Hana Burešová pracuje jinak než většina režisérů, s nimiž jsem kdy dělal. Téměř u žádného jiného režiséra jsem nezažil takovou oddanost autorovi. Až pietní snahu sdělit to, co autor chtěl říct, skrze naši inscenaci. A pak mě baví její náročnost. Nenechá nic spadnout pod stůl, všechno musí mít vyložené, zdůvodněné. Někdy je to samozřejmě boj, protože je schopna udělat třeba šedesát variant jednotlivých situací a pak se možná vrátí stejně k té první, ale musíte si to prokódrcat celé. Tím se rozkryje postava a pak se třeba vrátíte k jednoduššímu pojetí.

Michal Isteník na zkoušky Oblomova dojížděl z Brna vlakem, za pomoc děkujeme Českým drahám - partnerovi Divadla v Dlouhé.